

KASSI MAJA

emale

Olin kuueaastane ja elasin maal ja meil oli kass Halla. Hiljem pole ma säärast kassinime enam kusagil kuulnud, aga meie kassid kandsid kõik järgemööda seda nime. Ma armastasin kassi väga ja püüdsin tema eest igati hoolitseda. Meie magamistoas oli madal vene tüüpi ahi, seda köeti talvel iga päev ja õhtuti oli ta alati kuum või vähemalt leige. Sinna ahju peale ehitasingi ühel õhtul kassile maja. Tõstsin tooli ahju peale nurka, truubi äärde. Tooli jalad moodustasid tulevase maja karkassi. Kõige alla panin padja, seinteks aga kasutasin mitmesuguseid riitusesemeid, mis toolilt alla rippudes kolmest küljest ruumi sulgesid. Selles toas, pehme padja peal, pidi kassil olema mugav magada. Paningi kassi tema elamusse, kuid kass ei ilmutanud vähimatki soovi sinna jääda. Surusin kassi õrnalt padjale pikali ja näis, et kass jääbki rahulikult magama. Silitasin teda ja ta hakkas nurru lööma. Kohendasin veel ettevaatlikult patja ja parandasin seinu. Kuid siis avas kass jälle silmad ja ma nägin, et ta taob sabaga, mis on ilmne märk, et ta ei tunne ennast eriti hästi ja kavatses varsti lahkuda. Mulle see eriti ei meeldinud, olin ju nii palju vaeva näinud, et kassil soe ja mugav oleks. Teiselt poolt teadsin ma juba seda, et kassid teevad alati, mis kassid tahavad, ega hooli meie soovidest. Ent ometi oli minu ehitatud maja nii mugav ja pakkus sooja peidupaika, ja ma tahtsin, et kass seal elaks. Aga kass ei hoolinud üldse minu headest kavatsustest ning tükkis majast välja. Hoidsin teda väevõimuga tagasi, sest kass pidi kas või vastu tahtmist veenduma, kui hea tal minu tehtud majas on. Kass puikles ja püüdis seinte kaudu välja ronida, ent jäi siis korraga rahule ja hakkas ennast kõhu alt pesema. Teadsin, et see on ajutine rahu, ja istusin ahju peal maja ees edasi. Kuulsin äkki, kuidas ema laudast tuppa tuli, ukse kiiresti enda järel haaki pani ja kõõgis isale kergelt väriseval häälel ütles:

“Kuule, mulle tundus, et keegi tuleb sauna juurest mäest üles.”

“Kes siis?” küsis isa vastu.

“Ma ei tea, ma tulin tuppa.”

“Koer ju ei haugu.”

“Koer magab laudas.”

Ma tulin ahjult maha ja läksin kööki. Isa ja ema seisid seal vaikselt. Meie maja oli metsa ääres, otse õuelt laskus tee alla orgu sauna juurde, saun ise aga asus juba poolenisti metsas, teistest taluhoonetest eemal. Mu ema töötas kolhoosi kassapidajana. 1950. aastal polnud meie kolhoosis veel tulekindlat kappi ja ema hoidis kogu raha kodus. Isa ütles:

“Ma vaatan.”

Ta läks esikusse, tegi ukse haagist lahti ja vaatas välja. Mina pugusin ta käe alt läbi ja vaatasin ka alla sauna poole. Oli külm öö, lumi sätendas kuupaistel, saun mustas all orus. Mu suust tuli hingeauru. Puud maja ümber olid paksus härmatises ja suure kase alumised peenikesed oksad rippusid selle koorma all peaaegu maani. Paksus lumes läks teerada alla sauna poole, aga seal oli kõik vaikne, ei mingit liikumist.

Külm tungis kopsudesse. Isa tõmbas ukse jälle kinni ja pani haaki. Tulime tuppa, ema koristab laualt toidunõusid. Pliidi all põles viimane tuli.

“Noh?” küsis ema nagu muuseas.

Isa vaikis ja läks istus pliidisuu ette.

“Ei olnud siis midagi või?”

“Mis seal ikka pidi olema,” vastas isa pahaselt. Ma vaatasin petrooleumilambi leeki. See oli liikumatu ja surnud nagu kuu. Kass tuli kööki, vaatas meile kõigile kordamööda otsa ja istus siis isa juurde pliidi ette maha.

1969